Сочи дзыхь ин кърагъэз

ФИФІ ФЫМЫГЪЭПУД, ФИ ІЕЙ ФЫМЫГЪЭПШКІУ

АДЫГЭ ПСАЛЪЭ

АДЫГСКОЕ СЛОВО

КЪБР-м И ПАРЛАМЕНТЫМРЭ ПРАВИТЕЛЬСТВЭМРЭ Я ГАЗЕТ ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КБР

1924 ГЪЭМ И МЭКЪУАУЭГЪУЭ МАЗЭМ И 1 ЛЬАНДЭРЭ КЪЫДОКІ

№129 (21.037) ● 2007 гъэм бадзэуэгъуэм (июлым) и 6, мэрем ● Тхъэмахуэм тхуэ къыдокІ ● И уасэр соми 3-щ ● adyghe@mail.ru adyghepsale.ru

●Хъыбар гуапэ

Дунейпсо Олимп Комитетым унафэ екІу къецтэ

Ди къэралым и щыхуэ мелуанхэр зыщыгуфыкІа, темыцыпІэжу зыпэмпІа хъыбарыфІ къэгуащ дыгъуасэ - 2014 гъэм ирагъэкІуэкІыну Щымахуэ Олимп Джэгуэхэр щыщэхэтынур Урысей Федерацэм и Сочи къалэрщ. Дунейпсо Олимп Комитетым и зэІушІэу мы махуэхэм І ваемалэ щыІэжьаи апхуэдэ унафэ кІынщтащ.

ФИГУКъэдгъэкІыжынщи, Олимп Джэгуэхэр я дежи щрагъэкІуэкІыну Сочи нэмыщІ абы щІэбэнащ Австриеи и Зальцбург, Корееи и Пхенчхан къалэхэр. Ауэ Дунейпсо Олимп Комитетым хэтхэм ящыщу цІыху 51-ми ди къалэм щхьэкІэ Іэ яІэтащ, цІыху 47-м Пхенчханыр нэхъ къыхахащ.

ІэІэтым щІамыдзэ щыІкІэ экспертхэм хуагъэфащэрт Кореем текІуенагъэр иратыну. Сыту жыпІэмэ, ипэІуэкІэ абыхэм ирагъэкІуэкІа щІэупщІэнырагъэхэм къагъэлъэгъуат, Олимп Комитетым хэтхэм я нэхъыбэр Пхенчхан и тельхьэу. Іуэхум апхуэдэу зыщІихъуэжам и щхьэусыгъуэу кІуатыр 2011 гъэм атлетикэ псынщІэмкІэ Кореем и къалэм дунейпсо чемпионат зэрыщекІуэкІын хуейрщ. ІэщіагъэлІхэм къызэралъытэмкІэ, Пхенчхан, щэч хэмылъу, къытехьэлъэнущ спорт зэхьэзэ хуэзэшхуитІыр зэкІэлъхьэужьу къызэригъэпэщыну ирикІуэкІыну.

2014 гъэм щыІэну Щымахуэ Олимп Джэгуэхэр Сочи къызэрыхуагъэфэщам и фыщІэшхуэ хэлъу куэдым кІуатыпІэ Урысей Федерацэм и Президент Путин Владимир Гватемалэм ди олимпийхэм я гъусэу зэрыщыІам, Дунейпсо Олимп Комитетым купщІафІэу, екІуу къызэрыщыпсэлъам.

- Щымахуэ спорт пІэужьыгъуэхэр къэралым фІыуэ щалъагъу икІи ди щІыху мелуанхэр щІохъуэпс Олимпиадэр ди деж щекІуэкІыным. Олимп зэщІэхъееныгъэр къызэрежьэрэ хэтхъэныгъэшхуэ куэд ди спортсменхэм абы хуащІащ, ауэ Щымахуэ Олимп Джэгуэр ди деж щедгъэкІуэкІыну апхуэдэ щІыхь зэи къытхуагъэфащакъым. Сочи щхьэкІэ Іэ фІэту щытмэ, фызэрыщымыуэнумкІэ дэ шэсипІэ доувэ, - жиІащ Путин Владимир Дунейпсо Олимп Комитетым и пащхьэм.

Урысей Федерацэм и лІыщхьэм кІыхигъэщащ Сочи щаухуэну я мурад спорт комплексыр ямыІэ, дунейпсо мардэм изэгъэну спорт центру зэрыщытыну.

«Сочи кІыщІзэІутхыну спорт центрыр къэралым и спортсменхэм, щІалэгъуалэм, пщэдей кІыт щІэнатІэ лъэщ зэрыхъунум ифІ кІекІынущ тенджызы фІыцІэ Іуфэм Іус ди лъэпкъгъуэхэм. Апхуэдэу щытми, ахэр, щэч хэмылъу, Іус ятэу зыщыгуфыкІар къэралым и Іпщэ щІыналъэм зыужьыныгъэшхуэ зэригъэуцынущ.

ХЬЭЩЫКЪУЕЙОлег.

Къуэ Быдзэмэ Іуащхьэмахуэ льали

Сочи къалэм ХХІ Щымахуэ Олимпиадэр зэрыщекІуэкІынур дунейпсо зэгурыІуэныгъэм и дзыхь Кавказ щІыналъэм къызэрыригъэзым и щІыхьэтщ. Апхуэдэу КъБР-м и Президент Къанокъуэ Арсен иджы-благъэ щыжиІащ ИТАР-ТАСС-м ирита интервьюм.

«СОЧИ ЩЕКІУЭКІЫНУ Олимпиадэр, Кьуэ Быдзэри Урысейм и нэгъуэщІ бгы-лъыжьэ курортхэри зыхьхьэ Кавказ кьурщэр кьызэщІэзыубыдзынр, ар щІыналъэм и зыужьныгъэм и нэщэнэфщ, а Іуэхум инвесторхэм ахьшэ нэхъ жыджэру кьызэрыхалъхьэн хуейм кьыхуэгъэзыжьэщ», - кьыхигъэбгджьылыкІащ Кьанокъуэ Арсен.

Урысейм и лІыкІу з гупым я пашэ, УФ-м и Президент Путин Владимир и текІуэныгъэм кьегъэлъагъуэ и кьэралым кьыщекІуэкІ зэхъуэкІыныгъэфІхэр зэрымыужьыкьынур, щытыкІэр щызэпІээзэрыт щІыналъэу кьамылъытэ Кавказым мамыру зэрызыужьыр дунейпсо зэгурыІуэм и фІэщ зэрыкьуар.

«Олимпиадэм кьытхилхьэ дэрэжэгъуэмрэ зыдужьыныкІэ кьыдит ІэмалыфІхэмрэ Урысейм и лъэпкъхэр нэхъри быдзэу зэкъуэзыгъэувэну кьару лъэщу увынущ», - жиІащ Кьанокъуэ Арсен.

Президентым игу кьыгъэжьыкащ УФ-м и Правительствэм экономикэм теухуа зэІушІэу быдзэрыт ильэсым мазаем Іуащхьэмахуэ льапэ щригъэжьэкІам Кьэбэрдей-Балъкъарым и Іуащхьэмахуэ льапэм, Кьуэ Быдзэм, Къэрэшей-Шэрджэсым и Архызы, Осетие Ищхьэрэм и Мамисон бгы-лыжьэ курортхэм зегьэужьыным теухуа концепцэхэр кьыдзэращтагъэ щытар. Кьанокъуэ Арсен кьызэрыхигъэщамкІэ, кьуршхэм я щыгуэхэм зым уикІыу адрейм нэхъ псынщІэу укІуэфынущ, вертолеткІэ зы сыхьэткІэ ульатэ нэхьрэ. Абы нэмыщІкІэ, «Урысей Ипщэ» зыуэ щыт федеральнэ программэм кьыщыгъэлъэгъуащ кьуршхэм пхыкІыу Владикавказ, Владикавказ, Черкесск кьалэхэр Сочи пызыщІэну гъэгугъуэхэр зэраухуэнур, сыхьэти 3 - 4-м кьурибыдзэу зэпыпчфырн хуэдэу.

А программэм ипкъ ирикІ, 2008 гъэм Іуащхьэмахуэ и льапэ зегьэужьыныр автомобиль гъэгугъэр зэрыуэнр зэрагъэкІуэдэну Кьэбэрдей-Балъкъарым кьызэрыуатІыпщынущ сом меларди 6,2-рэ. Абы нэмыщІ Іуащхьэмахуэ бгы-лыжьэ курорт щыхуэныкъ теухуауэ «Интерроус» холдингым зэгурыІуэныгъэ иращІылІащ.

БЭТОКЪ УЭ Албэ.

Сочи мэгуфІэ.

●Ильэс 50 и пэкІэ

"Пэмэ ди гуфІэгъуэщ Кьэбэрдеим"

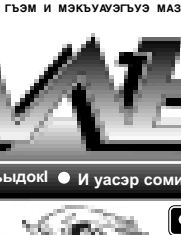

Къэбэрдейр Урысей къэралыгъуэм зэрыхьхьэрэ илъэс 450-рэ щрикъу махуэр ди республикэм мы гъэм фокІадэ маазэм и пэщІэдзэм щагъэлъэпІэнущ. Хэти щыгъуазэщ а махуэ лъапІэм ди лъэпкъым деж кІэ мыхьэнщэу зэрІар - ар щІэдзапІэ хуэхъуащ Къэбэрдеим и тхыдэм и лъэхъэнэщІэм.

УРЫСЕЙ кьэралыгъуэм щыщ хъуэхуэ, Къэбэрдейм зыужьныгъэшхуэ игъуэтащ абы лъандэрэ, псом ящхьэращи, ар кьелащ абы и псэм кьещІэ зэпыту щыта зэрыпхъуакІуэ кьанлыхэм - ар зэи щыгъупщІагъэ ди лъэпкъым, игъащІэкІи щыгъупщІэнукъым. Бийхэм яІэщІэмыкІуадэу Къэбэрдейр кьызэтенамэ, псом ящэ зи фІыщІэр пщыхьэ, цІыху Іущ Идар Темрыкъуэ и жэрдэмкІэ ди лъэпкъым ильэс 450-рэ и пэкІэ ича лъэбакъуэ махуэрщ.

Нэхъыжьхъэм фІыуэ ящІэж а махуэр - Къэбэрдейр Урысейм зэрыхьхьэрэ ильэс 400 щрикъуа махуэм 1957 гъэм ди хэкум ехьэжьауэ зэрыщагъэлъэпІар. Къэбэрдей-Балъкъарым абы щыгъуэ къратауэ щытащ етІуанэ Ленин орденыр - экономикэ, щэнхабзэ, гъуэзджэ, щІэныгъэ я лъэныкъуэкІэ абы зыІэригъэхьа ехьэлІэныгъэ инхэм я щІыхьэкІэ, ар къэрал псом щІэрыщІуэ республикэ щІэращІэ зэрыхъуам къыхэкІкІэ.

Ди хэкур Урысей къэралыгъуэм зэрыхьхьэрэ ильэс 400 щрикъу махуэ лъапІэм, къэралым и тыгъэ нэхъ лъапІэ дыдэр абы къызэрыхуагъэфащам теухуауэ щытащ 1957 гъэм бадзэуэгъуэ маазэм и 6-м КъБАССР-м и Совет Нэхъыщхьэм иригъэкІэ ГуфІэгъуэ сессиер. Депутатхэм эмышІ, сессием кърихьэлІащ хьащІэ куэд, щэнхабзэмрэ гъуэзджэмрэ я лэжьакІуэхэр, щІэныгъэлІхэр, зи гуащІэдэкІкІэ цІэрыІуэ хъуа цІыхухэр.

Сессиер зэхэтын и пэІуэкІэ, мэкъуауэгъуэ мазэм, Москва щекІуэкІащ ди литературэмрэ гъуэзджэмрэ я махуэхэр. Абы и ужькІэ ди республикэм щыхьэщІащ Москва къикІа тхакІуэхэр, артистхэр, щІэныгъэлІхэр.

КЪЭРМОКЪУЭ Хьэмид.

«ПсэупІэр зыхуэдизын хуей социальнэ пщалъэмкІэ республикэ стандартым и Іуэхуфі» Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Парламентым Республикэмкіэ и Советым и Унафэм къару имыІэжу къэлъытэным теухуауэ

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Парламентым и Унафэ

«Урысей Федерацэм и Президентым и язныкъуэ указхэм зэхъуэкІыныгъэхэр хэлъхьэным икІи къару ямыІэжу къэлъытэным и Іуэхуфі» Урысей Федерацэм и Президентым 2007 гъэм щІышылэм и 31-м кьыдигъэкІа Указ №114-м и 2-нэ пунктым ипкъ иткІэ, Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Парламентымунафэ ещІ:

1. Къару имыІэжу къэлъытэн «ПсэупІэр зыхуэдизын хуей социальнэ пщалъэмкІэ республикэ стандартым и Іуэхуфі» Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Парламентым Республикэмкіэ и Советым 1997 гъэм мэкъуауэгъуэм и 26-м кьищта Унафэ №301-П-СР-м.

2. Мы Унафэм къару егъуэт ар кьыщащта махуэм щыщІэдзауэ.

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Парламентым и Унафэщі
БЕЧЕЛОВ Ильяс

Налшык къалэ
2007 гъэм мэкъуауэгъуэм и 28-м
№1176-П-П

●КъБР-м и Парламентым и Президиумым

Зыуэ щыт экзаменым къыпащэ

КъБР-м и Парламентым и Президиумым и зэІушІэм щыхэплащ Іуэхугъуэ 30-м щІигъэм. Правительство сыхьэтым ныкъуэ зыуэ щыт къэрал экзаменым и яІэ тыгъэр КъБР-м зэрышекІуэкІам кърикІуахэм теухуауэ къэпсэльащ егъэджэныгъэмрэ щІэныкъэмкІэ министр Щхьэгъэпсо Сафарбий. Депутатхэм я гъэсау а зэІушІэм щыІэжащ Президентымрэ Правительствэмрэ я лІыкІуэу закон хэр кьыдэзыгъэкІ органым щыІэ Къэушырокъуэ Заур. ЗэІушІэр иригъэкІуэкІащ КъБР-м и Парламентым и Унафэщі Бечелов Ильяс.

МИНИСТР Щхьэгъэпсо Сэфарбий зэрыжиІамкІэ, зыуэ щыт къэрал экзаменыр къэпльытэ хьунущ еджаКІуэхэм я щІэныгъэр здынэсыр тэмэму къэгъэльэгъуа зэрыхьу ЫзмалУ. Зы эманым кьриубыдэу къэралым и дэнэ щІыпІи экзаменыр щрагъэкІуэкІ, компьютерхэм еджаКІуэм и лэжьыгъэр кьапщытэри, балхэр ягъэув, экзаменым кьрикІуахэр Интернетымкіэ хэІуцІыІу ящІ.

(КІэуэхуэ 2-нэ нап.).

●Дыгъуасэ

Іуэхугъуэ щхьэхуэхэр

Дыгъуасэ КъБР-м и Парламентым и Унэм зэІушІтІ щызэхэтащ. Ящэр Финансхэмкіэ, налогхэмкіэ, бюджетымкіэ Парламентым и комитетым кьызэригъэпэщащ. Абы и лэжьыгъэм хэтащ КъБР-м и Парламентым и Унафэщі Бечелов Ильяс, абы и кьуэдзэхэу Бозий Натбий, Федченко Людмилэ, Берд Хьэзэрэталий, КъБР-м и Правительствэм и УнафэщІм и ящэ кьуэдзэ Тхьэзэплыдж Мурат сымэ, министрхэр, ведомствэ щхьэхуэхэм я кІыІуэхэр.

«2006 гъэм Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и республикэ бюджетыр» Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и законыр гъэзэщІа зэрыхьуам теухуа едэІуэныгъэм кьыщІэтэ Іуэхугъуэ нэхъыщхьэм зыпкърыхуэу и гугъу ящІащ КъБР-м финансхэмкІэ и минис тр **Бышэн Аэрэт**. Абы жиІаэм дыщІагъэжу республикэм и мыльку зэзыгъакІуэ Іуэхущапі щхьэхуэхэм я лІыкІуэхэри зэІушІэм кьыщыпсэльащ.

Щыуэпсэр кьэгъэсэбэпынымрэ аграрнэ политикэмкІэ комитетым кьызэригъэпэща «стІол хьурейр» теухуат Кьэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и мэкъумэш кооперацэм зэгъэужьыныкІэ щыІэ хэкІыпІэхэм. ЗэІушІэр иригъэкІащ КъБР-м и Парламентым и Унафэщім и кьуэдзэ **Бозий Натбий**.

«СтІол хьурейм» кьрихьэлІахэр тепсэлъыхьащ нобэ республикэм и мэкъумэш хозяйствэр зэрыт щытыкІэм, абы зэгъэужьыныкІэ щыІэ хэкІыпІэхэм. ЗэІушІэр иригъэкІащ КъБР-м и Парламентым и кьуэдзэ **Бозий Натбий**.

Ауэ УФ-м и Прокуратурэ Нэхъыщхьэм зэрыщыжиІамкІэ, Луговой щэч кьытумыхьэу щІэбгъэкъуэншэн кьуэльу инджыдыы хабзэхъумэхэм сэтей кІа тхакІуэхэр, артистхэр, щІэныгъэлІхэр.

КЪЭРАЛ Думэм

УФ-м и Федерацэ Зэхуэсым и Ищтагъ палатэм и зэІушІэм дыгъуасэ гукъыдэжьыфІ яІэу екІуэлІащ депутатхэр: псоми хуабжьу гуапэ ящыхьуат Сочи зэрыгекІуам теухуауэ Гватемалэм кьратыкІа хъыбарыр.

Ауэ зытепсэлъыхьахэр Іуэху джэгукъым. Ящэр теухуауэ щытащ гъуэгуэм зэрыщызекІуэ хабзэхэр кьызэпызыудэм нэхъ ткІийуэ бгъэдыкьэным. Апхуэдэхэм дяпэкІэ тезыр зэмылІэужьыгъуэхэр тралъхьэнущ. Псальэм и хьэтыркІэ, светофор плъыжьым и деж кьыщымыувыІэм сом 1500-кІэ, иныгьын хуей псынщІагъым щІэзыгъэгъуэм сом 1500-м кьыщыщІэдзауэ нэхьыбэкІэ (яІыгъа псынщІагьыр зыхуэдизым елытауэ) етхьэкъунущ.

Нэхъ цыкІутэкъым етІуанэ Іуэхурн - ЖКХ-р реформэ щІыныкІэ фонд кьызэгъэпэщыным теухуарн. Депутатхэр щогугъ фондым ІэнатІэр зэрыт щытыкІэ гугъум кьришыну.

Кьару псори екъэлІэн

УФ-м и Правительствэм и зэІушІэми щІэдзапІэ хуэхъуар Сочи кьыхуащІа щІыхьыщхьэрщ. Премьер-министр Фрадков Михаил кьыхигъэщхьэхуащІа текІуэныгъэмкІэ Президент Путин Владимир ФІыцІэ ин зэрыбгъэдэлъыр. «Аращ дызыгъэгъуэр, Сочи къалэр льэгъэнэ щІыным теухуауэ, Сочи къалэм и Щымахуэ Олимпиадэр зэрыщекІуэкІынур дунейпсо зэгурыІуэныгъэм и дзыхь Кавказ щІыналъэм къызэрыригъэзым и щІыхьэтщ. Апхуэдэу КъБР-м и Президент Къанокъуэ Арсен иджыблагъэ щыжиІащ ИТАР-ТАСС-м ирита интервьюм.

«СОЧИ ЩЕКІУЭКІЫНУ Олимпиадэр, Кьуэ Быдзэри Урысейм и нэгъуэщІ бгы-лыжьэ курортхэри зыхьхьэ Кавказ кьурщэр кьызэщІэзыубыдзынр, ар щІыналъэм и зыужьныгъэм и нэщэнэфщ, а Іуэхум инвесторхэм ахьшэ нэхъ жыджэру кьызэрыхалъхьэн хуейм кьыхуэгъэзыжьэщ», - кьыхигъэбгджьылыкІащ Кьанокъуэ Арсен.

Урысейм и лІыкІу з гупым я пашэ, УФ-м и Президент Путин Владимир и текІуэныгъэм кьегъэлъагъуэ и кьэралым кьыщекІуэкІ зэхъуэкІыныгъэфІхэр зэрымыужьыкьынур, щытыкІэр щызэпІээзэрыт щІыналъэу кьамылъытэ Кавказым мамыру зэрызыужьыр дунейпсо зэгурыІуэм и фІэщ зэрыкьуар.

«Олимпиадэм кьытхилхьэ дэрэжэгъуэмрэ зыдужьныкІэ кьыдит ІэмалыфІхэмрэ Урысейм и лъэпкъхэр нэхъри быдзэу зэкъуэзыгъэувэну кьару лъэщу увынущ», - жиІащ Кьанокъуэ Арсен.

Президентым игу кьыгъэжьыкащ УФ-м и Правительствэм экономикэм теухуа зэІушІэу быдзэрыт ильэсым мазаем Іуащхьэмахуэ льапэ щригъэжьэкІам Кьэбэрдей-Балъкъарым и Іуащхьэмахуэ льапэм, Кьуэ Быдзэм, Къэрэшей-Шэрджэсым и Архызы, Осетие Ищхьэрэм и Мамисон бгы-лыжьэ курортхэм зегьэужьыным теухуа концепцэхэр кьыдзэращтагъэ щытар. Кьанокъуэ Арсен кьызэрыхигъэщамкІэ, кьуршхэм я щыгуэхэм зым уикІыу адрейм нэхъ псынщІэу укІуэфынущ, вертолеткІэ зы сыхьэткІэ ульатэ нэхьрэ. Абы нэмыщІкІэ, «Урысей Ипщэ» зыуэ щыт федеральнэ программэм кьыщыгъэлъэгъуащ кьуршхэм пхыкІыу Владикавказ, Владикавказ, Черкесск кьалэхэр Сочи пызыщІэну гъэгугъуэхэр зэраухуэнур, сыхьэти 3 - 4-м кьурибыдзэу зэпыпчфырн хуэдэу.

А программэм ипкъ иткІэ, 2008 гъэм Іуащхьэмахуэ и льапэ зегьэужьыныр автомобиль гъэгугъэр зэрыуэнр зэрагъэкІуэдэну Кьэбэрдей-Балъкъэрым кьызэрыуатІыпщынущ сом меларди 6,2-рэ. Абы нэмыщІ Іуащхьэмахуэ бгы-лыжьэ курорт щыхуэныкъ теухуауэ «Интерроус» холдингым зэгурыІуэныгъэ иращІылІащ.

БЭТОКЪ УЭ Албэ.

Зэран къахуохъу

КЪЭРЭШЕЙ-ШЭРДЖЭС. ***Республикэм и Зеленчук районым щыхьэ Кобу-Баши щылагъуэм дэсхэм Карачаевск-Мейкъуапэ автомобиль гъэгугър иджыблагъэ яІэзыбдаи. Абы и щыхьэгъэр а щІыпІэм танк полигон щахухуэну зэрагъэхьэзэрырщ.**

ЗЕЛЕНЧУК район администрацэм и лэжьакІуэхэм зэбграгъэІэмкІэ, танк полигоным республикэм щыІэ мотострелковэ бригадэм щригъэкІуэкІыну зауэ едженыгъэхэр жьлэдэсхэм зэран къахуохъуную, ахэр щыпІэм пэгъунэгъу дыдэу зэрыщыпсэуам къыхэкІыу. Гъэгугъ щІагъэбыдари абы щхьэкІэ ахъщэ компенсацэ къыІахыну аращ.

Иджырей «зэхуэсыр» милицэм и лэжьакІуэхэм зэбграгъэкІыжащ. Щыхуэхэр къагъэгугащ Іуэхум теухуауэ республикэ властым и лІыкІуэхэм хуагъэзэну, унафэ кърагъэщтэну.

Къыхэдгъэщынци, Кобу-Баши жылагъуэм щопсэу цІыху 455-рэ.

ИСЛЪАМ Алий.

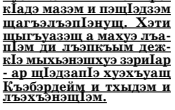

Къэрал Думэм

УФ-м и Федерацэ Зэхуэсым и Ищтагъ палатэм и зэІушІэм дыгъуасэ гукъыдэжьыфІ яІэу екІуэлІащ депутатхэр: псоми хуабжьу гуапэ ящыхьуат Сочи зэрыгекІуам теухуауэ Гватемалэм кьратыкІа хъыбарыр.

Ауэ зытепсэлъыхьахэр Іуэху джэгукъым. Ящэр теухуауэ щытащ гъуэгуэм зэрыщызекІуэ хабзэхэр кьызэпызыудэм нэхъ ткІийуэ бгъэдыкьэным. Апхуэдэхэм дяпэкІэ тезыр зэмылІэужьыгъуэхэр тралъхьэнущ. Псальэм и хьэтыркІэ, светофор плъыжьым и деж кьыщымыувыІэм сом 1500-кІэ, иныгьын хуей псынщІагъым щІэзыгъэгъуэм сом 1500-м кьыщыщІэдзауэ нэхьыбэкІэ (яІыгъа псынщІагьыр зыхуэдизым елытауэ) етхьэкъунущ.

Нэхъ цыкІутэкъым етІуанэ Іуэхурн - ЖКХ-р реформэ щІыныкІэ фонд кьызэгъэпэщыным теухуарн. Депутатхэр щогугъ фондым ІэнатІэр зэрыт щытыкІэ гугъум кьришыну.

Кьару псори екъэлІэн

УФ-м и Правительствэм и зэІушІэми щІэдзапІэ хуэхъуар Сочи кьыхуащІа щІыхьыщхьэрщ. Премьер-министр Фрадков Михаил кьыхигъэщхьэхуащІа текІуэныгъэмкІэ Президент Путин Владимир ФІыцІэ ин зэрыбгъэдэлъыр. «Аращ дызыгъэгъуэр, Сочи къалэр льэгъэнэ щІыным теухуауэ, Сочи къалэм и Щымахуэ Олимпиадэр зэрыщекІуэкІынур дунейпсо зэгурыІуэныгъэм и дзыхь Кавказ щІыналъэм къызэрыригъэзым и щІыхьэтщ. Апхуэдэу КъБР-м и Президент Къанокъуэ Арсен иджыблагъэ щыжиІащ ИТАР-ТАСС-м ирита интервьюм.

«СОЧИ ЩЕКІУЭКІЫНУ Олимпиадэр, Кьуэ Быдзэри Урысейм и нэгъуэщІ бгы-лыжьэ курортхэри зыхьхьэ Кавказ кьурщэр кьызэщІэзыубыдзынр, ар щІыналъэм и зыужьныгъэм и нэщэнэфщ, а Іуэхум инвесторхэм ахьшэ нэхъ жыджэру кьызэрыхалъхьэн хуейм кьыхуэгъэзыжьэщ», - кьыхигъэбгджьылыкІащ Кьанокъуэ Арсен.

Урысейм и лІыкІу з гупым я пашэ, УФ-м и Президент Путин Владимир и текІуэныгъэм кьегъэлъагъуэ и кьэралым кьыщекІуэкІ зэхъуэкІыныгъэфІхэр зэрымыужьыкьынур, щытыкІэр щызэпІээзэрыт щІыналъэу кьамылъытэ Кавказым мамыру зэрызыужьыр дунейпсо зэгурыІуэм и фІэщ зэрыкьуар.

«Олимпиадэм кьытхилхьэ дэрэжэгъуэмрэ зыдужьныкІэ кьыдит ІэмалыфІхэмрэ Урысейм и лъэпкъхэр нэхъри быдзэу зэкъуэзыгъэувэну кьару лъэщу увынущ», - жиІащ Кьанокъуэ Арсен.

Президентым игу кьыгъэжьыкащ УФ-м и Правительствэм экономикэм теухуа зэІушІэу быдзэрыт ильэсым мазаем Іуащхьэмахуэ льапэ щригъэжьэкІам Кьэбэрдей-Балъкъарым и Іуащхьэмахуэ льапэм, Кьуэ Быдзэм, Къэрэшей-Шэрджэсым и Архызы, Осетие Ищхьэрэм и Мамисон бгы-лыжьэ курортхэм зегьэужьыным теухуа концепцэхэр кьыдзэращтагъэ щытар. Кьанокъуэ Арсен кьызэрыхигъэщамкІэ, кьуршхэм я щыгуэхэм зым уикІыу адрейм нэхъ псынщІэу укІуэфынущ, вертолеткІэ зы сыхьэткІэ ульатэ нэхьрэ. Абы нэмыщІкІэ, «Урысей Ипщэ» зыуэ щыт федеральнэ программэм кьыщыгъэлъэгъуащ кьуршхэм пхыкІыу Владикавказ, Владикавказ, Черкесск кьалэхэр Сочи пызыщІэну гъэгугъуэхэр зэраухуэнур, сыхьэти 3 - 4-м кьурибыдзэу зэпыпчфырн хуэдэу.

А программэм ипкъ иткІэ, 2008 гъэм Іуащхьэмахуэ и льапэ зегьэужьыныр автомобиль гъэгугъэр зэрыуэнр зэрагъэкІуэдэну Кьэбэрдей-Балъкъарым кьызэрыуатІыпщынущ сом меларди 6,2-рэ. Абы нэмыщІ Іуащхьэмахуэ бгы-лыжьэ курорт щыхуэныкъ теухуауэ «Интерроус» холдингым зэгурыІуэныгъэ иращІылІащ.

БЭТОКЪ УЭ Албэ.

Сочи мэгуфІэ.

Сэ сыщогугъ 2014 гъэм екІуэкІыну ЩІымахуэ Олимп Джэгуэхэр Путин Владимир кьыхуэпхыхьну, - жиІащ Правительствэм и Унафэщім.

Абы кьыхуриджащ Олимпиадэм зыхуэгъэхьэзырырымэ щыщІа лэжьыгъэхэм икІэщІыпІэкІэ щІадзэну.

◆ Илъэси 105-рэ и пэкІэ (1902) дипломат зэхущытыкІэхэр зэхуагъэуващ Урысеймрэ Кубэмрэ.

◆ Бадзэуэгъуэм и 6 - 13-хэм Ивановэ областым щыІ Плессе, Юрьевец кьалэхэм щекІуэкІыныпІ Таркоовский Андрей и цІэр зезыхьэ І-нэ дуней псо кинофестивалыр.

◆ Бадзэуэгъуэм и 6 - 15-хэм Вологдэ щекІуэкІынущ «Тхыдэм и макъхэр» IX дунейпсо театр фестивалыр.

◆ Илъэс 67-рэ (1940) и пэкІэ къыдэхуащ Къэзэхстан Республикэм и президент (1990 лъандэрэ) Назарбаев Нурсултан.

◆ Тибет буддистхэм я дин унафэщІ, Нобель и саугъэтым мамырыгъэмкІэ и лауреат Далай-ламэ XIV (Гятсо Тензин) кьыщалъхуа махуэщ (1935).

◆ Мы махуэм и щхьэр палъащ инджылызы гуманист, къэрал лэжьакІуэ, утопие социализмэм и лъабжьэр зыгъэтІылъа Мор Томас (1478 - 1535).

◆ Илъэс 45-рэ и пэкІэ лІащ американ тхакІуэ, Нобель и саугъэтым литературэмкІэ и лауреат Фолкнер Уильям (1897 - 1962).

◆ Дыгъэр кьыщІэкІынущ сыхьэти 5-рэ дакьикъ 31-м, кьухьэжьынущ сыхьэт 20-рэ дакьикъ 53-м.

◆ Махуэм и кІыхьагьщ сыхьэт 15-рэ дакьикъ 22-рэ.

Плановэр зыхьэхьэзырар
ШАЛ Мухьэмэдщ.

Урысейм щызекІуэ хабзэхэм

Литвиненкэ Александр нуклеуэжиІуэ ниджыдыз льэныкъуэм игъэкъуащІэ хъарыгущІэ Луговой Андрей УФ-м Лондон иритыр ядрэкьым.

Ауэ УФ-м и Прокуратурэ Нэхъыщхьэм зэрыщыжиІамкІэ, Луговой щэч кьытумыхьэу щІэбгъэкъуэншэн кьуэльу инджыдыы хабзэхъумэхэм сэтей щІэбгъэкъуэншэн кьуэльу инджыдыы хабзэхъумэхэм я щІыпІэм пэгъунэгъу дыдэу зэрыщыпсэуам къыхэкІыу. Гъэугъуэгъэ щІагъэбыдари абы щхьэкІэ ахъщэ компенсацэ къыІахыну аращ.

Иджырей «зэхуэсыр» милицэм и лэжьакІуэхэм зэбграгъэкІыжащ. Щыхуэхэр къагъэгугащ Іуэхум теухуауэ республикэ властым и лІыкІуэхэм хуагъэзэну, унафэ кърагъэщтэну.

Къыхэдгъэщынци, Кобу-Баши жылагъуэм щопсэу цІыху 455-рэ.

ИСЛЪАМ Алий.

Уи къуэм утемыплъэкъуакІ

США-м и вице-президенту щыта Гор Альберт и къуэр бэлыхь хэхуащ.

Абы и автомашинэ полицейхэм къагъэувыІам кърахащ наркотик зэмылІэужьыгъуэхэр. Ешьм марихуанэм и мэ гуащІэр кьыкІэрихьрт.

Ар судым нутІыпщІакащ шэсипІэ папщІэу доллар мин 20 кьыІахри.

(ИТАР-ТАСС).

◆ Малави Республикэм и льэпкъ гуфІэгъуэщ - хамэ унафэ кьыщыщІэкІа махуэщ (1964).

◆ Чехием щагъэльапІэ Гус Ян и фэеплъыр. 1415 гъэм бадзэуэгъуэм и 6-м узэщІакІуэ икІи реформатор акьылыфІэ, властхэмрэ католик члисэмрэ зэрахьэ залымыгъэм ящэу нахуэу пэщІэува Ян ягъэсыну судым унафэ ящІащ.

◆ Илъэси 105-рэ и пэкІэ (1902) дипломат зэхущытыкІэхэр зэхуагъэуващ Урысеймрэ Кубэмрэ.

◆ Бадзэуэгъуэм и 6 - 13-хэм Ивановэ областым щыІ Плессе, Юрьевец кьалэхэм щекІуэкІыныпІ Таркоовский Андрей и цІэр зезыхьэ І-нэ дуней псо кинофестивалыр.

◆ Бадзэуэгъуэм и 6 - 15-хэм Вологдэ щекІуэкІынущ «Тхыдэм и макъхэр» IX дунейпсо театр фестивалыр.

◆ Илъэс 67-рэ (1940) и пэкІэ къыдэхуащ Къэзэхстан Республикэм и президент (1990 лъандэрэ) Назарбаев Нурсултан.

◆ Тибет буддистхэм я дин унафэщІ, Нобель и саугъэтым мамырыгъэмкІэ и лауреат Далай-ламэ XIV (Гятсо Тензин) кьыщалъхуа махуэщ (1935).

◆ Мы махуэм и щхьэр палъащ инджылызы гуманист, къэрал лэжьакІуэ, утопие социализмэм и лъабжьэр зыгъэтІылъа Мор Томас (1478 - 1535).

◆ Илъэс 45-рэ и пэкІэ лІащ американ тхакІуэ, Нобель и саугъэтым литературэмкІэ и лауреат Фолкнер Уильям (1897 - 1962).

◆ Дыгъэр кьыщІэкІынущ сыхьэти 5-рэ дакьикъ 31-м, кьухьэжьынущ сыхьэт 20-рэ дакьикъ 53-м.

◆ Махуэм и кІыхьагьщ сыхьэт 15-рэ дакьикъ 22-рэ.

Плановэр зыхьэхьэзырар
ШАЛ Мухьэмэдщ.

Лъэпкъ хущытыкІ

Уи псалъэр гъэкІэщІи, гупсысэр гъэкІехь.

Гъэмахуэ хъупІэхэм я ехъулІэныгъэ

Гъэмахуэ хъупІэхэм ди республикэм и Іэщыхьуэхэм мэкъуауэгъуэм кьрирубыдзу кьыщрахьэлІа дэжьыгъэр кьыщащыгащ Хьэмащэ щекІуэкІа зэІушІэм.

АБы КЪЫЩЫПСЭЛЪА, Къбэрдей-Балъкъэрым Мэкъумэш хозяйствэмрэ ерыскьыпхьэхэмкІэ и министерствэм Іэщ гъэхьуныгъэжьыныр Іэщ лъэпкъыфІ зэгъэпэщыныкІэ и кьудамэм и учредэщІ Емкъуэ Мухьэдин кьызэрыхигъэщамкІэ, «Аурсэнтх», «Хьэмащэ», «Шэрэдж» къэрал предприятэхэм иджыпсту щаІыгъщ республикэм и куейхэм, кьалэ округыу тІум щызэхэт хозяйствэ зэмылІэужьыгъуэу 100-м нэблагъэм я Іэщэр. Ар мэхъу Іэщ щхьэ бжьыгъэу 105.500-рэ. Іэщым и процент 70-р гъэш кьэдгъущ. Ар зэрахьэ лэжьакІуэ 1200-м. Гъэмахуэ хъупІэхэм зэрыщыІа зы мазэм кьрирубыдзу зи цІэ кьитІуа къэрал предприятэхэм щэуэ тонн 1372,3-рэ кьыщащащ. Ар гъэ кІуам нэхьрэ тонн 381-кІэ нэхьыбэщ

Зыуэ щыт экзаменыр къыпащэ

(КІэухыр. ПэщІэдзэр 1-нэ нап.).

Зыуэ щыт къэрал экзаменыр тэмэму къызэгъэпэщын мурадкІэ (мы гъэм апхуэдэ экзаменыр ят куры 12-рэ предмет щыІэ предмет 12-мкІэ), Къэбэрдей-Балъкъэр нормативнэ-правовой акт зыбжанэ къыщыдгъэщащ, Президентым и Администрацым и Унафэщі Къэжэр Альберт и Іэтащхьэ Іэзэгъэуіу Совет къызэрагъэпэщащ. А Советым хыхьащ Правительствэм щыщхэр, муниципальнэ щІынальэхэм, зыкъуфащэ министерствэхэм я унафэщІхэр.

Гулъытэшхэу хуащІащ зыуэ щыт къэрал экзаменыр зэрырагъэкІуэкІ щыкІэр ергъэфІэкІуэным. Аэр къыщыІахьэн пункт 26-рэ къызэрагъэпэщащ, абыхэм ящыщу 20-р ягъэ экзаментъгъэм къагъэсэбэпащ. Министрым зэрыжиІамкІэ, еджакІуэхэм экзаменыр тэмэму ятын щхьэкІэ щытыкІэфІхэр къызэрагъэпэщащ.

Іуэхум хэхуэу хурагъэджащ экспертхэу 400-м нэблагъэ, пунктхэм я унафэщІхэр 35-м щигъу, къызэгъэпэщакІуэхэу 1500-рэ.

Щхьэгъэпсо Сэфарбий жиІащ 2006 гъэм елъытауэ 2007 гъэм экзаменхэм ЕджакІуэхэр зэрынэхъ лъахъэщр. Илъэс кІуам урысыбзэмкІэ къахьам мы гъэр къызэрыщхьэщыкІыхьэу щыІэкъым, аэр адрей предмет псомкІи курыту къахьа баллыр пунктищІым нэблагъэкІэ нэхъ лъахъэщ.

Министрым фІыщІэ жуиІащ зыуэ щыт къэрал экзаменыр зэрекІуэкІыж зэпымыууэ кІэлъыплъ спикер Бечелов Ильяс, ар егъэкІуэкІыным, жыджэру хэта депутатхэу Иванов Игорь, Дадэ Суфэдин, Уянаев Борис, Доттуев Ахъмэт, Карныш Сергей сымэ.

Вице-спикер Федченко Людмилэ и упщІэхэм жэуап щыІэным